

ثبت اطلاعات در دامداری، یکی از پایه های اصلی مدیریت علمی، افزایش بهره وری و اصلاح گله است؛ با این حال، در بخش قابل توجهی از دامداری های سنتی و حتی نیمه صنعتی ایران، این موضوع هنوز جدی گرفته نمی شود. بسیاری از دامداران اطلاعات مربوط به تولد، والدین، جفت گیری، زایش، وزن گیری، تولیدمثل، بیماری ها، واکسیناسیون، میزان رشد و عملکرد هر دام را به صورت منظم ثبت نمی کنند. در حالی که بدون داشتن اطلاعات دقیق، تصمیم گیری درباره آینده گله بیشتر بر اساس تجربه و حدس انجام می شود.

ثبت اطلاعات، در واقع تبدیل فعالیت های روزمره دامداری به «داده قابل استفاده» است. نخستین نتیجه آن، **ایجاد شجره و تعیین دقیق والدین دام ها** است. با ثبت تولد و مشخصات پدر و مادر، می توان نسل های مختلف را شناسایی کرد، دام های با بازدهی پایین را حذف نمود، و افزایش همخونی جلوگیری نمود. همچنین می توان مشخص کرد کدام قوچ ها و میش ها فرزندان بهتر و اقتصادی تری تولید می کنند و از همین دام ها برای نسل های بعد استفاده کرد.

یکی دیگر از مهم ترین دستاوردهای ثبت اطلاعات، **شناسایی دام های کم بازده** است. ممکن است ظاهراً سالم باشد، اما دیر آبستن شود، فاصله زایش مناسبی نداشته باشد، بره های کم وزن تولید کند، رشد پایینی داشته باشد یا هزینه خوراک و نگهداری آن نسبت به تولیدش بالا باشد. این دام ها در صورت نبود اطلاعات ممکن است سال ها در گله باقی بمانند و هزینه اقتصادی زیادی ایجاد کنند. ثبت عملکرد به دامدار کمک می کند دام های پر بازده را حفظ و دام های کم بازده را به تدریج از چرخه تولید حذف کند.

از سوی دیگر، اطلاعات ثبت شده امکان **ارزیابی قوچ ها، انتخاب دام های برتر، اصلاح نژاد، مدیریت تغذیه، کنترل بیماری ها و کاهش هزینه های تولید** را فراهم می کند. زمانی که وزن تولد و رشد بره ها، وضعیت زایش مادر، سوابق بیماری و سایر شاخص ها ثبت شود، می توان ارتباط میان مدیریت و نتیجه تولید را بهتر شناخت و تصمیم های دقیق تری گرفت.

با توجه به افزایش شدید هزینه های نگهداری و خوراک، ادامه دامداری بدون شناخت دقیق عملکرد هر دام، دیگر نمی تواند **گله آینده باید بر اساس اطلاعات اداره شود، نه صرفاً بر اساس ظاهر دام یا تجربه ذهنی**. پاسخگوی نیاز تولیدکننده باشد.

متأسفانه فرهنگ ثبت اطلاعات در دام سبک ایران، هنوز به اندازه اهمیت آن مورد توجه قرار نگرفته است. دامدار باید ببیند که ثبت یک اطلاعات ساده در زمان تولد یا زایش، چگونه می تواند هزینه نگهداری را کاهش دهد و چند سال بعد در انتخاب دام، اصلاح گله و افزایش درآمد او مؤثر باشد.

هر دام دارای یک سابقه و عملکرد مشخص است و هرچه این سابقه دقیق تر ثبت شود، امکان مدیریت بهتر، اصلاح هدفمند گذار از دامداری سنتی به دامداری اقتصادی و پایدار، از یک اقدام ساده اما بسیار **گله و افزایش بهره وری بیشتر خواهد بود** مهم آغاز می شود: ثبت کنیم تا بدانیم، بدانیم تا انتخاب کنیم و انتخاب کنیم تا گله ای پر بازده تر داشته باشیم.